

## Arbeidsgevarar eiga at seta til síðis hesa nepotismuna, sum oftani er avgerandi, tá ið fólk skulu setast í starv

vónini um at etablera seg í føroyska samfelagnum fyrst. Eftir nøkur ár ásanna tey flestu tó, at tað er avbera trupult at flyta seg í eitt starv, sum hevur størri samsvor við teirra førleikar. Føroyingar gera oftani tað sama. Teir flyta heim eftir loknan lesnað og sláa seg til tols við ikki at fáa dreymastarvið beinanvegin og taka av einum ósamsvarandi starvi. Munurin tá er, at føroyingarnir nógv meira sannlíkt flyta seg í eitt viðkomandi starv eftir eina tíð, sigur Erika.

– Útlendingarnir koma kanska í eitt lágpraktiskt starv, har lítið og einki samskipti við føroyingar fer fram, og sostatt fáa tey ikki aðra málmenning enn hana, sum fer fram í undirvísingarløgunum. Tá skal havast í huga, at fleiri teirra hava langar arbeiðsdagar, og koma heim útlúgvað, fyri síðani at skula á skúlabonk. Tí er ikki lógið, at tað kann vera trupult at fáa starv, sosial viðurskipti og málmenning at hanga saman, sigur Erika.

Við øðrum orðum, er torført hjá útlendingunum at klúgva úr síni byrjanarstöðu í Føroyum, tí

umstøðurnar onkursvegna læsa tey fast.

– Yvirhøvur er trupult at fáa fótafesti á einum arbeiðsmarknaði, sum bæði undirskilt og eksplisít er eins grundaður á relatióinir og tann føroyski. Føroyingar eru etnosentriskir, og hava kanska ilt við at fyrihalda seg til fólk á annan hátt, enn teir altíð hava: gjøgnum netverk. Sleppa útlendingarnir ikki at vera partur av relatiónum á sama hátt, er rættiliga vónleyst at sleppa frammat, sigur Erika Anne Hayfield.

### Ymiskar fortreytir

Tað eru tó fleiri dømi um útlendingar, ið hava staðið seg væl í Føroyum og eru komin í høg störv. Onkur hevur fingið undirvísingarskörv á miðnámi ella fróðskaparsetri, onnur hava fingið tignarlig álitisskörv innan tað almenna, ið ber boð um, at tað altso ikki er ógjørligt at stöðast á føroyska arbeiðsmarknaðinum.

– Tað er sera jaligt, at vit hava góðar søgur um tilflytarar, sum læra seg føroyska málið skjótt, og

koma í framúr störv. Tó mugu vit vera varin at draga tey fram sum fyrimynd fyri allar aðrar tilflytarar. Tað er týðningarmikið at hava í huga, at øll menniskju eru ikki eins, ella hava júst somu fortreytir. Tað kann vera, at onkur av teimum “fyrimyndarligu” útlendingunum hevur fingið ágóðan av at búseta seg í eina kommunu við fleiri málfrálæru tilboðum, ella hevur havt eitt sterkt sosialt bakland.

– Tey, sum flyta til Føroya eru vanlig fólk, og hava avbjóðingar eins og tú og eg. Summi hava útbúgving, onnur hava ikki. Summi eru væl fyri, onnur minni væl fyri. Summi flyta til góðar umstøður, onnur ikki. Við øðrum orðum, er vegurin at læra málið og mentanina at kenna ótrúliga bronglutur, og hjá summum er hann nógv styttri enn hjá øðrum. Tað er nakað, ið vit eiga at viðmerkja, tá vit hava lyndi at bólka allar útlendingar saman, ið ikki tekur hædd fyri ymsu fortreytirnar hjá teimum, sigur Erika Anne Hayfield.

Ein loysn, at hjálpa útlendingunum frammat skjótari, liggur hjá

politiska valdinum, heldur Erika.

– Vit eiga at hava eina einfaldari tænastu, enn tær verandi, sum kann týða formligu førleikarnar hjá útlendingum av fremmandum útbúgvingarstovnum til føroysk viðurskipti. Á tann hátt kunnu fólkini sjálvi kenna seg vis í hvørjar skjalfestar førleikar tey hava, umframt, at arbeiðsgevarin kann kenna seg tryggja við at seta fólk við útbúgvingum av øðrum stovnum, enn teimum, sum vit kenna til, vísir Erika á.

### Tørvur á opinleika

Sambært Eriku Anne Hayfield kann stöðan bætast, um arbeiðsgevarar leggja sína vanahugsan til síðis og tora at taka kjansin við einum førleikasterkum útlendingi, ið teir ikki finna á sínum kognitiva landkorti.

– Arbeiðsgevarar eiga at seta til síðis hesa nepotismuna, sum oftani er avgerandi, tá ið fólk skulu setast í starv. Heldur áttu teir at hugt nærri at dygdunum, royndunum og fakligu førleikunum hjá sínum umsøkjendum. At vit kenna okkum trygg við ein persón framman-

undan ger kanska avgerðina lættari, men tað er neyvan einstýðandi við, at viðkomandi er best egnaði persónurin til starvi, sigur Erika.

Somuleiðis, hava summi av heimildarfólkunum hjá Eriku víst á, at hóast tey hava verið longi í Føroyum, og eru komin í tyngri störv, verða tey stöðugt mint á sítt upphav, skuldu tey ditta sær at koma við nýggjum hugskotum, sum krevja broytingar.

– Tey uppliva, at nógva aðrastaðni í Evropa eru arbeiðsgevarar meira til reiðar at royna øðrvísi mátar at loysa uppgávur og hugsa uppá. Sjálvst, tá ið tey hava verið her leingi, og etablerað eitt netverk, verða tey oftani mint á hvaðani tey koma, og at í Føroyum ger man ikki upp á tann mátan – men bert upp á tann føroyska mátan. Her er lítil og ongin opinleiki fyri hvussu man kann gera tingini øðrvísi, sigur Erika Anne Hayfield, lektari í samfelagsvísindum.